

Johanna Venho: Okulus ja yöihmiset (Wsoy, 2003)

Paikkakuntaa äitinsä töiden takia jälleen vaihtava Aada ja öistä salaisuuttaan säilövä ärrävikainen Roope tutustuvat koulussa ja perustavat yhdessä kaverinsa Siirin kanssa Korkkikylän etsivätoimisto Okulusen. Ensimmäisenä arvoituksenaan he ratkovat kadonneen rehtorin tapausta ja perehtyvät salaperäiseen yöihmisten heimoon. Kuka ties heissäkin virtaa yöihmisten verta!

Okulus -sarjan ensimmäinen osa avaa laadukkaan kirjasarjan, josta löytyy huumoria ja jännitystä, ajattelunaihetta ja samaistumispintaa monenlaiselle lukijalle.

Kenelle: *Okulus ja yöihmiset*, kuten muutkin *Okulukset*, ovat arvoituksista ja salapoliisintyöstä kiinnostuneille alakoululaisille omiaan.

TUOKSUJA

Vastaan tulvahti eteisestä mausteinen tuoksu: pippuria, chiliä, vaniljaa... ties mitä kaikkea sekaisin, suolaista ja väkevää. Kyllähän joka talossa ominaishajunsa oli, mutta tämä tuntui kyllä erikoiselta. (s. 29.)

- Etsi maustekaapista viisi mahdollisimman erilaista tuoksua. Nuuhki yhtä tuoksua kerrallaan ja valitse niistä kaikkein kiehtovin. Onko valitsemasi tuoksu eksoottinen vai kotoisa, makea vai tulinen, yököttävä vai herkullinen? Sulje silmäsi ja mieti, millaisessa paikassa voisi tuoksua juuri tältä. Kirjoita pieni kuvaus paikasta, jonka tuoksu tuo mieleesi. Miltä siellä näyttää, kuulostaa, tuntuu – ja tuoksuu? Onko paikka lämmin vai kylmä, pelottava vai luokseen kutsuva? Mitä siellä tapahtuu juuri nyt?

ETSIVÄTOIMISTO JA ENSIMMÄINEN ARVOITUS

– ”Mies katosi kotoaan”, luin ääneen. – Hei! Minä muistan tämän jutun! Äiti taivasteli sitä yhtenä aamuna kahvipöydässä mutta olin niin uninen, ettei se jäänyt mieleen! Ja eihän tässä tietenkään mainita rehtoria. – Mutta kyllä se rleksi on. Lue nyt, Roope hoputti. (s. 33.)

- Roope ja Aada perustavat etsivätoimiston, jonka nimeksi tulee Okulus. Ensimmäisenä tehtävänä Okulus alkaa selvittää kadonneen rehtorin arvoitusta. Keksi tai keksikää oma etsivätoimisto ja sen ensimmäinen arvoitus. Jos haluatte, voitte myös valita jonkin seuraavista:

Kadonneiden silmälasien arvoitus

Kaatuneen kukkamaljakon arvoitus

Tallatun kasvimaan arvoitus

Kadonneen koulurepun arvoitus
Karanneen koiranpennun arvoitus

Kirjatkaa arvoituksestanne ylös ainakin seuraavat seikat:

- arvoituksen nimi
- selvitystyötä tekevä etsivätoimisto
- kadonneen tavaran tai henkilön tuntomerkit / rikospaikan kuvaus
- rikoksen tai katoamisen arvioitu tapahtuma-aika ja –paikka
- 2–5 johtolankaa, jotka etsivätoimisto löytää
- 1–4 hankaluutta, jotka etsivätoimisto joutuu kohtaamaan arvoitusta ratkaistessaan
- mahdollisia epäiltyjä
- arvoituksen ratkaisu

Jos haluat(te), voit(te) kirjoittaa etsivätoimiston arvoituksesta myös tarinan tai piirtää siitä sarjakuvan.

KOTEJA KAIKENLAISILLE

Riuttojen eteisen seinät oli päällystetty erilaisilla kartoilla, mutta olohuoneessa taas jokainen pinta – neljä seinää, lattia ja katto – oli kaikki maalattu erivärisiksi. Lattia oli vihreä ja sitä päällystivät pehmeän ja houkuttelevan näköiset matot, katto taivaansininen, seinät punaisen ja oranssin eri sävyjä. Päätyseinään oli maalattu iso musta spiraalikuvi, jota tuijottaessa tuli pyöräyttävä olo.

– Isä on hypnoterapeutti ja tuo on hypnoosipyörä, Roope sanoi, kun huomasi miten tuijotin spiraalia. (s. 31.)

▪ Roopen isä on hypnoterapeutti ja äiti mausteyrittäjä. Miten ihmisen ammatti voi näkyä hänen kodissaan? Tutkikaa Wikipedian luetteloita ammattiteistä tai listatkaa niitä itse. Ammattejahan on vaikka kuinka paljon, mm.

aikataulusuunnittelija
arkeologi
askartelunohjaaja
betoniekspertti
biologi
eläinlääkäri
erä- ja luonto-opas
floristi
geologi

hautakivisuunnittelija
henkivartija
juristi
kanttori
kelloseppä
kielenkääntäjä
kondiittori
kunnanjohtaja
kuvanveistäjä

lavastaja
lukkoseppä
maalari
majakanvartija
matemaatikko
matkaopas
metronkuljettaja
nuohooja
näyttelijä

optikko
pappi
pelisuunnittelija
personal trainer
psykologi
puheterapeutti
puutarhuri
ravivalmentaja
savenvalaja
sukeltaja
syyttäjä
sähkösuunnittelija
säveltäjä
taidemaalari
tanssinopettaja
tähtitieteilijä
uimaopettaja
ulosottomies
vartija
verhoilija
yksityisetsivä
ympäristönsuojelutarkastaja
äidinkielenopettaja
äänittäjä

Millainen voisi olla aikataulusuunnittelijan tai arkeologin koti? Entäpä erä- ja luonto-oppaan, kellosepän, henkivartijan, hautakivisuunnittelijan, matkaoppaan, majakanvartijan, pelisuunnittelijan tai personal trainerin koti? Tai mitä jos samassa kodissa asuisivat vaikkapa tanssinopettaja ja tähtitieteilijä? Keksi tai valitse yksi tai useampi ammatti. Kirjoita kuvaus kodista, jossa valitsemasi ammatinharjoittaja(t) asuu/asuvat. Miltä kodissa näyttää? Kuvaile kodin värejä, tuoksuja, tunnelmaa ja tavaroita. Onko koti hieno vai vaatimaton, siisti vai sotkuinen? Onko siellä valoisaa, avaraa, ahdasta, hämärää, kotoisaa, karmivaa, pimeää, synkkää vai jotain ihan muuta? Minkälaisista asioista tunnelma syntyy?

Kirjoita tekstisi siten, että aivan kuin näytät lukijallesi moniaistisen kuvan kodista. Älä suoraan paljasta, missä ammateissa asukkaat toimivat. Näin voitte lukea tekstejä ääneen ja pyrkiä arvaamaan kunkin kodin kohdalla, millaisia ihmisiä siellä asuu.

VOIMARUOKIA

Mahassa olikin välipalan kokoinen monttu, ajattelin kun kipusimme Mariaanan perässä keittiöön. Siellä oli pöydässä korillinen nomparellein koristeltuja sahrampullia, kaneli-inkiväärikaakaota ja pippurikarkkeja. Roopen kotona ainakin osattiin käyttää mausteita. (s. 91.)

▪ Roopen kodissa tarjoillaan hieman erikoista, herkullisen mausteista välipalaa. Entä jos ruokalajit laitettaisiinkin kunnolla sekaisin? Millaista voisi olla suklaa-makaronilaatikko, tomaattikahvi tai jauhelihajugurtti? Keksi aivan uusia ruokia sekoittamalla keskenään herkuja, oikeita ruokia ja välipaloja. Millaisia erityisvoimia tai -vaikutuksia keksimälläsi ruualla voisi olla? Minkälainen outo ruoka tai juoma voisi auttaa läksyjentekoväsymykseen, oman rauhan puutteeseen, tylsistymiseen, yksinäisyyteen, jännittämiseen tai siihen, kun ei millään saa unta?

JOULUIHMISIÄ JA MUITA

– Mikä se jouluihminen on? Siiri kysyi nopeasti.

– Semmoinen, joka tykkää joulujutuista. Lahjojen paketoimisesta ja piilottamisesta ja kaikesta joulujännityksestä, äiti sanoi ja hymyili minulle. (s. 60.)

▪ Millainen ihminen sinä olet? Oletko vesisade-, musiikki-, jalkapallo- tai vaikka aamupalaihminen? Vai jotain ihan muuta? Keksi jokin itseesi sopiva ihmistyyppi ja kirjoita siitä lyhyt kuvaus jouluihmisen tapaan. Voit aloittaa tekstisi tähän tapaan: *Minä olen _____ ihminen. Semmoinen, joka...*